

Sygn. akt: I C 1074/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Tucholi I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Joanna Jankowska
Protokolant:	sekr. sądowy Sylwia Glazer

po rozpoznaniu w dniu 10 lutego 2016 r. w Tucholi na rozprawie

sprawy z powództwa **P. P.**

przeciwko Gminie S.

o zapłatę

- 1) zasądza od pozwanej Gminy S. na rzecz powoda P. P. kwotę 7.462,00 zł (siedem tysięcy czterysta sześćdziesiąt dwa 00/100 złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10.04.2015 r. do dnia zapłaty,
- 2) oddala powództwo w pozostałej części,
- 3) zasądza od pozwanej Gminy S. na rzecz powoda P. P. kwotę 1.591,00 zł (jeden tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt jeden 00/100 złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 1.217,00 zł (jeden tysiąc dwieście siedemnaście 00/100 złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Powód P. P. wystąpił przeciwko Gminie S. z żądaniem zasądzenia kwoty 7.462, 00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 września 2013 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. Jako uzasadnienie swego żądania powód wskazał, że dnia 11 lipca 2013 r. wystąpił do pozwanej o zawarcie umowy w sprawie zwrotu kosztów przejazdu córki S. P. oraz jej opiekuna do Ośrodka Szkolno – (...) w L. koło W. w roku szkolnym 2013/2014. Z kolejnym wnioskiem powód wystąpił do pozwanej w dniu 19 sierpnia 2013 r. Pozwana w odpowiedzi zaproponowała zawarcie umowy obejmującej ryczałt na dwa przejazdy w miesiącu z S. do B., ustalając go na kwotę 52 zł za jeden wyjazd. Powód nie wyraził na to zgody, albowiem wskazana kwota nie pokrywa w pełni kosztów nawet jednego przejazdu na tej trasie w obie strony, zaś powód z córką jeździł do Ośrodka od czterech do dziesięciu razy w miesiącu. Powód wskazał dalej, że dziecko od 1 września 2013 r. uczy się w tej właśnie placówce, ponieważ realizuje ona wszelkie zalecenia dydaktyczno – wychowawcze i opiekuńcze wynikające z orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, w tym zwłaszcza dotyczące nauki usamodzielniania osoby tracącej wzrok. W ocenie powoda, zaproponowana przez pozwaną kwota ryczałtu jest krzywdząca dla jego córki i jej opiekunów. Narusza przy tym jednocześnie zasadę równego traktowania wszystkich dzieci mieszkających na terenie pozwanej Gminy. Pozwana dowozi bowiem codziennie do szkół dzieci zdrowe, dzięki czemu mają one zapewniony z jednej strony dostęp do nauki, a z drugiej strony stały kontakt z rodzicami i opiekunami. Przy dokonywaniu wyliczenia kwoty żądanej w pozwie powód oparł się o wysokość tzw. kilometrówki, wynoszącej obecnie o, 8358 zł za 1 przejechany kilometr w przypadku samochodu osobowego o

pojemności silnika powyżej 900 cm³, oraz liczbę przejechanych kilometrów z miejsca zamieszkania do B.. Powód posiada bowiem aktualnie samochód marki O. (...) o pojemności silnika 1, 6 cm³, zaś odległość między S. a B. i z powrotem wynosi 124 km. Jednocześnie powód wskazał, że wyliczenie to bierze pod uwagę koszt ewentualnego dowożenia córki do ośrodka położonego najbliżej jej miejsca zamieszkania, a nie do Ośrodka w L., na co pozwala art. 17 ust. 3 a pkt. 1 ustawy o systemie oświaty. Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych (k. 40-45), wskazując na bezzasadność roszczeń powoda. Zdaniem pozwanej, nie sposób zgodzić się z twierdzeniami powoda o rzekomej dyskryminacji jego powoda przez pozwaną w zakresie zapewnienia dowozu do właściwej placówki szkolnej. Pozwana wielokrotnie oferowała bowiem powodowi możliwość bezpłatnego dowozu córki do szkoły w B. do czasu ukończenia gimnazjum, z której powód jednak nie skorzystał. Nadto pozwana wskazała, że zgodnie z ustawą o systemie oświaty, obowiązek gminy zapewnienia dziecku i jego opiekunowi zwrotu kosztów dojazdu w oparciu o zawartą umowę dotyczy wyłącznie dowozu do najbliższej placówki wychowawczej, zaś córka powoda do takiej nie uczęszcza. Zdaniem pozwanej, wskazane przez powoda stawki dotyczące kosztów przejazdu mają zastosowanie wyłącznie w stosunkach pracowniczych, a ponadto mają charakter maksymalnych, co oznacza, że dopuszczalne jest ich regulowanie w drodze umowy stron. Pozwana wskazała również, że we wcześniej rozstrzyganej sprawie sąd odwoławczy zastosował stawkę wynoszącą jedynie 80 % pełnej jej wysokości za 1 km. Dodatkowo pozwana zauważyła, że koszt refundacji dowozu dziecka przez opiekuna do szkoły ograniczyć się winien do kosztu wynikającego z korzystania z komunikacji publicznej, zaś uczniom niepełnosprawnym i ich opiekunom przysługują określone w przepisach zniżki, które przewoźnikom refunduje Skarb Państwa, a gmina dowożąca uczniów z tego typu dotacji nie korzysta. W ocenie pozwanej, powód nie wykazał niemożności pokrycia kosztów dowozu córki do wybranej przez siebie placówki komunikacją publiczną przy uwzględnieniu wspomnianych zniżek z tytułu niepełnosprawności dziecka. W zakresie zaś żądania odsetek ustawowych od kwoty roszczenia głównego pozwana wskazała na jego bezzasadność wskazując na brak podstawy prawnej do ich zasądzenia, zaś w razie uznania przez Sąd dopuszczalności tego roszczenia uboczne jest ono w zakresie daty początkowej jego naliczania, czyli 1 września 2013 r. Ewentualne zatem odsetki winny być naliczane co najwyżej do daty wezwania pozwanej do zapłaty, albowiem zwrot kosztów dojazdu stanowi czynność następującą w stosunku do poczynionych przez uprawnionego wydatków na ten cel. Na koniec pozwana wskazała, że ustawa o finansach publicznych zobowiązuje organy jednostek samorządu terytorialnego do racjonalnego i zgodnego z prawem gospodarowania środkami publicznymi, co nie pozwala im na dowolne i uznaniowe ich wydatkowanie przez organ wykonawczy gminy poprzez zawieranie umów nieodpowiadających przepisom prawa. Strony podtrzymały swe stanowiska w kolejnych pismach procesowych (k. 83-96, 101-105).

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Bezspornie córka powoda S. P. od 1 września 2013 r. do chwili obecnej uczy się w Ośrodku Szkolno – (...) dla Dzieci (...) w L. w gminie I. koło W.. W tygodniu dziecko przebywa w internacie, zaś na weekendy wraca do domu rodzinnego w S.. Po córkę do Ośrodka powód jeździ własnym samochodem marki O. (...) o pojemności silnika 1, 6 cm³. W ciągu roku szkolnego 2013/2014 powód odbył łącznie 72 przejazdy na wskazanej trasie wynoszącej 317 km. Córka powoda z powodu wady wrodzonej narządu wzroku uzyskała orzeczenie o zaliczeniu jej do osób niepełnosprawnych ze wskazaniem do korzystania z całkowitej opieki i pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. W stosunku do córki powoda wydano także orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego na czas nauki w gimnazjum. Jako właściwą dla niej placówkę wskazano Ośrodek Szkolno – (...) w B.. Pismem z dnia 11 lipca 2013 r. powód wystąpił do pozwanej o zawarcie umowy na dowóz córki do Ośrodka Szkolno – (...) w L. w roku szkolnym 2013/2014. Wniosek ten został ponowiony przez powoda pismem z dnia 19 sierpnia 2013 r. W odpowiedzi z dnia 22 lipca 2013 r. pozwana wskazała, iż nie ma podstaw do zawarcia takiej umowy z uwagi na treść art. 17 ust. 3a ustawy o systemie oświaty. Pozwana wyjaśniła w nim, że ustawa wprawdzie nakłada na gminę obowiązek zapewnienia niepełnosprawnym uczniom bezpłatnego transportu i opieki, ale dotyczy on jedynie dowozu do najbliższej szkoły podstawowej i gimnazjum. Zawarcie umowy w sprawie zwrotu kosztów przejazdu dziecka między burmistrzem a rodzicami jest natomiast możliwe, jeśli opiekę i dowożenie zapewniają rodzice. Dodatkowo wskazano, iż w roku szkolnym 2013/2014 pozwana Gmina nieodpłatnie dowozi i zapewnia opiekę niepełnosprawnym uczniom m. in. ze Specjalnych Ośrodków Szkolno – (...) w B., w tym do Ośrodka, do którego w szkole podstawowej uczęszczała

córka powoda. Pismem z dnia 2 października 2013 r. pozwana zaproponowała powodowi ryczałt na dowozy dziecka w wysokość 52 zł za jeden przejazd, z ustaleniem, iż umowa obejmowałaby w miesiącu dwa przejazdy z S. do B., z odpowiednim zmniejszeniem ryczałtu w miesiącach z przerwami świątecznymi oraz feriami zimowymi.

Dowód: odpis orzeczenia o niepełnosprawności – k. 27-28, odpis orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego – k. 29-30, odpis wykazu przejazdów powoda z córką – k. 17-26, odpisy wniosków powoda – k. 11, 12, odpis pisma z dnia 22 lipca 2013 r. – k. 13, odpis pisma z dnia 2 października 2013 r. – k. 16, zeznania powoda – k. 116

W roku szkolnym 2013/2014 pozwana Gmina wydatkowała kwotę 768.209, 14 zł na koszty dowozu dzieci do szkół. We wskazanym okresie dowożono 600 dzieci, w tym niepełnosprawne w liczbie 25. W grupie tej uprawnionymi do przewozu było 416 dzieci.

Dowód: odpis pisma z dnia 15 lutego 2016 r. – k. 127

W dniu 1 grudnia 2015 r. pomiędzy powodem a pozwaną Gminą została zawarta umowa dotycząca zwrotu kosztów przejazdów S. P. oraz jego opiekuna do najbliższego ośrodka, czyli Specjalnego Ośrodka Szkolno – (...) dla Dzieci (...) i (...) w B.. Zgodnie z jej treścią, powód zapewnia córce dojazd własnym środkiem transportu do Ośrodka Szkolno – (...) dla Dzieci (...) w L. koło W., zaś zwrot kosztów tej podróży ma charakter ryczałtowy i wynosi 105 zł za jeden przejazd z S. do B. i z powrotem. Jednocześnie ustalono liczbę przejazdów dziecka w poszczególnych miesiącach roku szkolnego, co łącznie dało 78 przejazdów, a ich koszt – 8190, 00 zł.

Dowód: odpis umowy z dnia 1 grudnia 2015 r. – k. 106-107

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty prywatne i urzędowe zawarte w aktach sprawy, których prawdziwość nie była kwestionowana przez strony, oraz zeznania powoda. Powód oparł swoje powództwo o art. 17 ust. 3a pkt. 1 oraz art. 17 ust. 3 a pkt. 3 ustawy o systemie oświaty. Pierwszy z przepisów stanowi, że obowiązkiem gminy jest zapewnienie uczniom niepełnosprawnym, których kształcenie i wychowanie odbywa się w ramach kształcenia specjalnego, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej i gimnazjum, a uczniom z niepełnosprawnością ruchową, upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym - także do najbliższej szkoły ponadgimnazjalnej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 21. roku życia. Według zaś art. 17 ust. 3a pkt 3 wskazanej ustawy, obowiązkiem gminy jest zwrot kosztów przejazdu niepełnosprawnego ucznia oraz jego opiekuna do szkoły lub ośrodka, wymienionych w pkt 1 (...) na zasadach określonych w umowie zawartej między wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) i rodzicami, opiekunami lub opiekunami prawnymi ucznia, jeżeli dowożenie i opiekę zapewniają rodzice, opiekunowie lub opiekunowie prawni. Do rodziców niepełnosprawnego ucznia należy bez wątpienia wybór właściwej szkoły dla swego dziecka, co gwarantuje im art. 70 ust. 1 i 3 Konstytucji. W ich gestii leży także decyzja, czy będą dowozić dziecko do szkoły czy też skorzystają z usługi przygotowanej przez gminę. W razie podjęcia decyzji o samodzielnym dowożeniu dziecka do szkoły zwrot kosztów przejazdu dotyczy dowozu do najbliższej szkoły podstawowej lub gimnazjum i obejmuje on zarówno dojazd niepełnosprawnego ucznia, jak i jego opiekuna, przy czym, jak słusznie wskazał powód, na pojęcie „najbliższej szkoły” składa się zarówno element położenia geograficznego (odległość szkoły od miejsca zamieszkania), jak i element dysponowania przez daną placówkę oświatową warunkami umożliwiającymi prawidłowe kształcenie dzieci z konkretnym rodzajem niepełnosprawności. Z tego względu szkołą najbliższą, o której mowa w art. 17 ust. 3a pkt 1 ustawy o systemie oświaty, jest tylko szkoła pozwalająca realizować zalecenia zawarte w orzeczeniu o niepełnosprawności dziecka, a zatem dostosowana do zdolności psychofizycznych ucznia. Szkoła bliższa geograficznie, lecz w mniejszym stopniu pozwalająca urzeczywistnić wspomniane zalecenia, nie będzie zatem szkołą najbliższą w rozumieniu powyższego przepisu. Oznacza to, że powód w oparciu o powyższą wykładnię wskazanego przepisu miał możliwość domagania się od pozwanej kosztów związanych z dowożeniem córki nie tylko do B., ale również do placówki w L., czego jednak nie uczynił. Poza sporem jest, iż w roku szkolnym 2013/2014 pomimo składanych przez powoda wniosków strony nie zawarły umowy określonej w 17 ust. 3a pkt 3 ustawy o systemie oświaty. W okresie tym powód jednak co tydzień dowoził niepełnosprawną córkę do Ośrodka Szkolno – (...) dla Dzieci (...) w L. koło W. i co tydzień przywoził ją do domu rodzinnego w S., korzystając za każdym razem z własnego samochodu osobowego marki O. (...) o pojemności silnika 1, 6 cm³. Łącznie powód wykonał

72 takie przejazdy. W tym celu powód poniósł wydatki związane co najmniej z zakupem paliwa do tego pojazdu. W tej sytuacji obowiązkiem gminy było pokrycie kosztów przejazdu ucznia i jego opiekuna na zasadach ustalonych w umowie zawartej z rodzicami lub opiekunami ucznia. Wybór podmiotu realizującego transport ucznia pozostawiony został uznaniu rodziców w tym znaczeniu, że jeśli podejmą się dowozić ucznia we własnym zakresie, to gmina nie może przeciwstawić się temu rozwiązaniu, nawet gdyby miała zorganizowany transport i opiekę dla innych uczniów w takim samym stanie zdrowia i do tego samego lub bliższego ośrodka (tak uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2011 r., III CZP 133/10, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. z dnia 16 stycznia 2008 r., VIII SA/Wa 614/07, niepubl., wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w B. z dnia 16 kwietnia 2008 r., II SA/Bd 1000/07, niepubl. oraz z dnia 5 czerwca 2008 r. II SA/Bd 211/08, niepubl.). Skoro zatem pozwana gmina nie realizowała w roku szkolnym 2013/2014 obowiązku zwrotu kosztów przejazdu dla niepełnosprawnej córki powoda oraz jej opiekuna, czyli powoda, to doszło do jej bezpodstawnego wzbogacenia, albowiem wydatki gminy były mniejsze od tych, jakie w rzeczywistości być powinny (art. 405 k.c.). Przyjęte przez powoda wyliczenie kosztów dowozu dziecka z miejsca jego zamieszkania do szkoły i z powrotem stanowiące iloczyn liczby kilometrów między miejscem zamieszkania a placówką w B., liczbę wykonanych przewozów dziecka oraz obowiązującą kwotę tzw. kilometrówki Sąd przyjął za zasadną i słuszną, biorąc zwłaszcza w tym zakresie pod uwagę kwotę ryczałtu ustaloną przez strony w umowie zawartej na rok szkolny 2014/2015. Wskazana w niej kwota ryczałtu za jeden przejazd wynosi bowiem 105, 00 zł, zaś wyliczona przez powoda w oparciu o tzw. kilometrówkę wyniosła około 103, 64 zł. Skutkowało to uwzględnieniem powództwa w oparciu o 17 ust. 3a pkt 3 ustawy o systemie oświaty w zw. z art. 405 k.c. i art. 455 k.c. oraz 481 k.c. w zakresie kwoty żądania głównego oraz odsetek ustawowych liczonych od dnia wytoczenia powództwa, czyli 10 kwietnia 2014 r. z uwagi na bezterminowy charakter zobowiązania pozwanej wynikający z jej bezpodstawnego wzbogacenia (pkt. 1 wyroku) oraz oddaleniem powództwa w zakresie żądania odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 września 2013 r. O kosztach procesu (pkt. 2 wyroku) Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c., w myśl których strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty procesu, czyli koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw lub celowej obrony, przy czym do niezbędnych kosztów procesu prowadzonego przez stronę reprezentowaną przez pełnomocnika będącego adwokatem zalicza się m. in. wynagrodzenie pełnomocnika powoda będącego adwokatem w kwocie 1200 zł, poniesione przez powoda koszty sądowe w wysokości 374 zł tytułem opłaty od pozwu oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.